FARZ NAMAZLARIN VAKİTLERİ

[Türkçe]

مواقيت الصلوات الخمس

[باللغة التركية]

Muhammed b.Salih el-Useymin

محمد بن صالح العثيمين

Terceme eden : Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 - 2007

islamhouse.com

Hamd, yalnızca Allah'adır. Salât ve selâm da Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'edir.

Allah Teâlâ, kullarına, hikmeti gereği, gece ve gündüz olmak üzere günde beş defa belirli vakitlerde namaz kılmalarını farz kılmıştır ki kul, bu vakitler süresince bu namazlarla Rabbi Allah Teâlâ ile bağlantı halinde olsun. Belirli vakitlerde sulanan bir ağacın suya olan ihtiyacı nasıl ise, kalp için bu beş vakit namazlar da öyledir. Bu namazlar, hepsi birden kılınıp da ardından ara verilen bir şekilde olmamıştır.

Bu namazların belirlenen vakitlerde ve ayrı ayrı kılınmasının hikmetlerinden birisi de, bir kul bu namazların hepsini aynı vakitte kılacak olsa, bu durum ona bıkkınlık verir ve kendisine ağır gelir.Her şeyi hikmetli bir şekilde yerli yerine koyan Allah Teâlâ her şeyden münezzeh ve bereketi çoktur.[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- farz namazların vakitlerini şu sözüyle açıklamıştır:

((وَقْتُ الظُّهْرِ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، وَكَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطُولِهِ مَا لَمْ يَحْضُرِ الْعَصْرُ، وَوَقْتُ الْعَصْرِ مَا لَمْ تَصْفَرَّ الشَّمْسُ، وَوَقْتُ صَلاَةِ الْمَغْرِبِ مَا لَمْ يَغِبِ الشَّفَقُ، وَوَقْتُ صَلاَةِ الْعِشَاءِ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ الْأَوْسَطِ، وَوَقْتُ صَلاَةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ مَا لَمْ تَطْلُعِ الشَّمْسُ، فَإِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَأَمْسِكْ عَنِ الصَّلاَةِ، فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ)) [رواه مسلم]

"Öğle namazının vakti, güneş zevâli aştıktan sonra ve bir kimsenin gölgesinin boyu, kendi boyuna eşit olduktan sonra başlar, ikindi namazının vakti gelinceye kadar sürer. İkindi namazının vakti, güneş sararmaya başlayıncaya kadar sürer. Akşam namazının vakti, ufuktaki kızıllık kayboluncaya kadar sürer.Yatsı namazının vakti, gece yarısına kadar sürer. Sabah namazının vakti ise, fecrin doğuşundan güneş doğuncaya kadar sürer. Güneş doğduğunda namaz kılmayı bırak. Çünkü güneş, şeytanın iki boynuzu arasından doğar." [2]

Bu hadiste farz namazların vakitleri açıklanmıştır. Namaz vakitlerini saat olarak tayin etmeye gelince bu, ülkeden ülkeye farklılık arzeder.

Şimdi namaz vakitlerinin hepsini tek tek açıklayalım:

Birincisi: Öğle namazının vakti

---

[1] Muhammed b. Salih el-Useymîn, "Ahkâmu Mevâkîti's-Salâh" adlı kitabın önsözü.
[2] Müslim, hadis no: 612

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle namazının vakti hakkında şöyle buyurmuştur:

((وَقْتُ الظُّهْرِ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، وَكَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطُولِهِ مَا لَمْ يَحْضُرِ الْعَصْرُ))

"Öğle namazının vakti, güneş zevâli aştıktan sonra ve bir kimsenin gölgesinin boyu, kendi boyuna eşit olduktan sonra başlar, ikindi namazının vakti gelinceye kadar sürer."

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ikindi namazının başlangıç ve bitiş vaktini tayin etmiştir.

Buna göre öğle namazının başlangıcı: Güneşin zevâli aşmasından sonra başlar. Zevâlden kasıt ise, güneşin tam tepede iken batıya doğru kaymaya başladığı andır.

Zevâli (öğle namazının başlangıç vaktini) öğrenmenin pratik uygulaması şöyledir:

Açık bir yere direk gibi bir şey dikersin.Güneş doğudan doğunca bu direk gibi olan şeyin gölgesi batıya doğru olacaktır. Güneş yükseldikçe gölgenin boyu kısalacaktır. Gölgenin boyu kısalmaya devam ettiğine göre, güneş zevâle ulaşmamış demektir. Gölgenin boyu kısalmaya devam edecektir.Nihâyet gölge belirli bir yerde duracak, sonra doğuya doğru artmaya başlayacaktır.Güneşin gölgesi doğuya doğru az bir şey artmaya başlayınca, güneş zevâli aşmış demektir.İşte o an, öğle namazının vakti girmiş olur.

Saat olarak güneşin zevâli aşmasının alameti şöyledir:

Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zamanı ikiye böldüğün zaman, bu zevâl vakti olur. Örneğin güneşin sabah saat 06'da doğduğunu ve akşam 18'de battığını takdir edersek, zevâl vakti saat 12'de olur.

Örneğin güneşin sabah saat 07'de doğduğunu ve akşam 19'da battığını takdir edersek, zevâl vakti saat 13'de olur.[1]

Öğle namazının vaktinin bitişine gelince:

Güneşin zevâli aştıktan sonra her şeyin gölgesinin boyu, kendi boyuna eşit hâle gelmesidir.

Öğle namazının bitiş vaktini öğrenmenin pratik uygulaması şöyledir:

---

[1] Muhammed b. Salih el-Useymîn, eş-Şerhu'l-Mumti', cilt:2, sayfa:96

Az önce açık bir yere koyduğumuz direk gibi şeye dönelim. Bu şeyin gölgesinin boyunun bir metre olduğunu farzedelim.Gölgenin boyunun yavaş yavaş kısaldığını nihâyet belirli bir noktada durduğunu göreceksin.(Bu noktanın bulunduğu yere bir işaret koy). Sonra gölgenin boyu artmaya başlar.İşte bu anda öğle namazının vakti girer.Sonra gölgenin boyu doğuya doğru artmaya devam eder.Nihâyet gölgenin boyu, direğin boyuna eşit hâle gelir.Yani gölgenin boyu, noktanın bulunduğu yere koyduğun işâretten itibaren bir metre olur.İşâretten önceki gölge hesaba katılmaz.Buna zevâlin gölgesi denir. İşte burada öğle namazının vakti sonra erer ve hemen sonra ikindi namazının vakti girer.

İkincisi: İkindi namazının vakti

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- öğle namazının vakti hakkında şöyle buyurmuştur:

((وَوَقْتُ الْعَصْرِ مَا لَمْ تَصْفَرَّ الشَّمْسُ))

"İkindi namazının vakti, güneş sararmaya başlayıncaya kadar sürer."

İkindi namazının vaktinin, öğle namazının vaktinin sona ermesiyle başladığını daha önce öğrenmiştik. (Her şeyin gölgesinin boyu, kendi boyuna eşit hâle geldiği vakittir.)

İkindi namazının bitiş vakti:

İkindi namazının bitişinin iki vakti vardır:

1. Serbest olan vakit: Bu vakit, ikindi namazının ilk vaktinden başlar, güneş sararmaya başlayıncaya kadar sürer.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَوَقْتُ الْعَصْرِ مَا لَمْ تَصْفَرَّ الشَّمْسُ))

"İkindi namazının vakti, güneş sararmaya başlayıncaya kadar sürer."

Yani güneş sarı olmadığı müddetçe o vakit, ikindi namazının vaktidir.

İkindi namazının vaktini saat olarak tayin etmek ise, mevsimden mevsime farklılık arzeder.

2. Mecburi olan vakit: Bu vakit, güneşin sararmaya başladığı andan itibaren başlar, güneşin batışına kadar sürer.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ، فَقَدْ أَدْرَكَ الْعَصْرَ)) [متفق عليه]

"Güneş batmadan önce ikindi namazının bir rekâtını idrak eden (kılan), ikindi namazını idrak etmiş sayılır." [1]

Soru: Zarûret (mecburiyet) vakti ne demektir?

Zarûretin anlamı: Örneğin bir insan, güneşin sararmasından önce ikindi namazını ancak meşakkatle kılmaya gücü yettiği halde, yarayı sarmak gibi, bir iş sebebiyle ikindi namazını vaktinde kılamaz da güneşin batışından kısa bir süre önce kılarsa, ikindi namazını vaktinde kılmış olur ve bundan dolayı da günah kazanmış olmaz. Çünkü bu vakit, zarûret vaktidir.Bir insan, namazı geciktirmek zorunda kalırsa, güneş batmadan önce olduğu sürece bunda bir sakınca yoktur.

Üçüncüsü: Akşam namazının vakti

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَوَقْتُ صَلاَةِ الْمَغْرِبِ مَا لَمْ يَغِبِ الشَّفَقُ))

"Akşam namazının vakti, ufuktaki kızıllık kayboluncaya kadar sürer."

Yani akşam namazının vakti, ikindi namazının vaktinin çıkmasından hemen sonra girer. Bu vakit ise, güneşin batışından ufuktaki kızıllığın kaybolmasına kadar olan vakittir.

Gökteki kızıllık kaybolduğu zaman, akşam namazının vakti çıkar ve yatsı namazının vakti girer.Akşam namazının vaktini saat olarak tayin etmek ise, mevsimden mevsime farklılık arzeder.Ufuktaki kızıllığın ortadan kaybolduğunu ne zaman görürsen, bil ki bu, akşam namazının vaktinin sonra erdiğine delâlet eder.

Dördüncüsü: Yatsı namazının vakti

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَوَقْتُ صَلاَةِ الْعِشَاءِ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ الْأَوْسَطِ))

"Yatsı namazının vakti, gece yarısına kadar sürer."

---

[1] Buhârî, hadis no:579, Müslim, hadis no:608

Yatsı namazının vakti, akşam namazının vaktinin çıkmasından (yani gökteki kızıllığın kaybolmasından) hemen sonra başlar, gece yarısına kadar sürer.

Soru: Gecenin yarısı nasıl hesaplanır?

Cevap: Gecenin yarısını hesaplamak istediğin zaman, güneşin batışından fecrin kadar olan süreyi hesaplarsın. İkisi arasındaki süre, yatsı namazının son vaktidir. (O da gecenin yarısıdır.)

Örneğin güneş akşam saat 17'de batıyor ve sabah namazı için sabah saat 05'de ezan okunuyorsa, gecenin yarısı, gece saat 23'e denk gelir.

Örneğin güneş akşam saat 17'de batıyor ve fecir vakti sabah saat 06'da çıkıyorsa, gecenin yarısı, gece 23.30'a denk gelir.

Beşincisi: Fecir (sabah) namazının vakti

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَوَقْتُ صَلاَةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ مَا لَمْ تَطْلُعِ الشَّمْسُ، فَإِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَأَمْسِكْ عَنِ الصَّلاَةِ، فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ))

“Sabah namazının vakti ise, fecrin doğuşundan, güneş doğuncaya kadar sürer. Güneş doğduğunda namaz kılmayı bırak. Çünkü güneş, şeytanın iki boynuzu arasından doğar.”

Sabah namazının vakti, ikinci fecrin (fecr-i sâdık) doğuşu ile başlar, güneşin doğuşu ile sona erer. İkinci fecir, güneşin doğduğu yönde ufukta görünen yatay beyazlıktır.Bu beyazlık, kuzeyden güneye doğru yatay olarak uzanır.Birinci fecir ise, yaklaşık olarak ikinci fecirden bir saat önce çıkar. Birinci ve ikinci fecir arasında farklar vardır:

1. Birinci fecir, doğudan batıya doğru uzanır.İkinci fecir ise, kuzeyden güneye doğru yatay olarak uzanır.

2. Birinci fecir, karanlık olur.Yani kısa bir süre aydınlık olur, sonra karanlığa dönüşür. İkinci fecir ise, aydınlık olur ve gittikçe nuru ve aydınlığı artar.

3. İkinci fecir, ufukla birleşmiş olur.Kendisi ile ufuk arasında bir karanlık yoktur. Birinci fecir ise, ufuktan ayrıdır.Kendisi ile ufuk arasında karanlık vardır.[1]

[1] Muhammed b. Salih el-Useymîn, eş-Şerhu'l-Mumti', cilt:2, sayfa:107